

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 28.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 28.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugošlavijo
četrletno: Din. 25,—; celoletno: Din. 100,—

Dobre volje!

Tako čudno je v našem starem svetu. Čim bolj se človeštvo pogreza v bedo in pomanjkanje, tem neutešljivejša je njegova težnja po blagostanju in dobrobiti. Čim jasnejša postaja edina možnost rešitve iz obupa in katastrofe, tem kratkovidnejši postaja za njo svet.

Dobrobit, blagostanje človeštva! Za njo stremi Cerkev in njeno stremljenje vodi veliko spoznanje, da je ni telesne dobrobiti brez duhovne. Država ima le-to edino nalogo, da omogoči svojim državljanom čim največjo možnost, da dosežejo vsestransko blagostanje na zemlji. Vse stranke imajo na svojih praporih cilj dobrobiti ljudstva. Kdo bi odrekal komunistom ali socialdemokraciji dobre volje, da hočejo služiti ljudstvu; otroška bi bila trditve, da ne želi Landbund svojim kmetom le dobro! In kljub istemu cilju vseh ustanov in organizacij vidimo, da vlada med njimi ne edinost in sovraštvo. Državo se hoče ločiti od cerkve, med političnimi organizacijami je nepremostljiv prepad, interesi delavskih organizacij trčijo ob interese razredne kmečke stranke, uradništvo bije krčevito borbo z drugimi stanov. Odkod ves ta prepir in razdor in sovraštvo, ko je vendar enim in drugim in tretjim isti cilj? Zakaj se trga ubogi človeški rod, zakaj se oborožuje za novo svetovno vojno, ko si na drugi strani vendar želi miru in urejenih življenjskih razmer?

Kaj je ljudska dobrobit? Kedaj resnično vlada v narodu blagostanje? V tem vprašanju gredo odgovori narazen in pokažejo vso raztrganost človeške družbe in njene miselnosti. Narodi v svetu mislijo, da jim je traino dobro tedaj, če so se sami prikopali in si priborili blagostanje, varnost. Hitler vidi dobrobit nemškega naroda v tem, da vzbudi v njem stari nacionalni duh in z njim pribori Nemčiji izgubljeno ozemlje in izgubljeni ugled. Deutschland über alles! Svetovni britanski imperij če služiti le svoji lastni koristi in po tej uravnava svojo svetovno politiko in svoje odnose do drugih držav. In v bistvu ni prav nič drugače drugod v svetu. Narodi pozabljajo, da jim je dobrobit zagotovljena le tedaj, če je le deležen ves ostali svet. Nemška veleindustrija trpi danes zato, ker hoče vlada rešiti nemškega kmeta in zapira svoje meje pred vzhodno-evropskimi kmetijskimi pridelki, ameriški farmarji obupavajo, ker se je ostali svet zaprl pred ameriškim industrijskimi izdelki, avstrijsko delavstvo gre vedno težjim časom nasproti, ker hočejo države naokrog omiliti brezposelnost svojih delavskih vrst. Tako vstane slika sveta kot enega velikega telesa: bolezen enega uda je bolezen celega telesa. In premagaš jo šele tedaj, če zdraviš celo telo.

Kako je v državi? Socialisti vidijo blagostanje države v tem, da ga omogočijo delavskemu stanu — češ, delavec je največji konzument na trgu. Landbund vidi rešitev edino v tem, da zagotovi nekaterim večjim kmetom obstoj, pri tem pa prezre, da spada k kmečkemu stanu tudi mali kmet in kmetijski posel. Oba, socialdemokrat in landbundovec pozabljata, da v državi še ni nikakega blagostanja, če gre dobro delavcu in nekaterim večjim kmetom. Danes se oba krčevito trudita, da bi se prilagodila položaju in to se jima posreči šele, ko se odrečeta svojemu ozkemu razrednemu gledanju. Potem seve socialdemokracija ni več socialdemokracija in Landbund ne več Landbund. Naši dnevi učijo, da velja za mednarodno in državno življenje le en sam vidik: vidik splošnosti, celote. Svet

se bo zamogel rešiti šele, če se oprosti svojega ozkega sebičnega gledanja, države bodo uspevale le tedaj, ko jih bo v njihovih notranjih in zunanjepolitičnih, v gospodarskih in kulturno-političnih vprašanjih vodila misel celote, splošnosti. S tem pa še nikakor ni rečeno, da je vidik celote istoveten z vidikom večine. Splošna korist ni vedno korist večine, narodu ni vedno dobro, če je njegovi večini dobro. Naravnost klasičen primer (današnje kratkovidnosti) nam nudi Landbund v naši deželi s svojim stališčem glede kmetijske bolniške blagajne. Da oprosti trenutno svoje velike kmete soc. bremen in njihovih zaostankov, se izjavlja proti soc. zavarovanju; pri tem pa pozablja, da je ugodnost zavarovanja še edino, kar danes drži posla na kmetiji in mu zabranjuje, da se ne pridruži brezposelni armadi; pri tem pozablja, da bodo njegovi kmety brez zavarovanja prisiljeni, da sami nosijo vse stroške zdravljenja svojih poslov. Pri tem pozablja, da sedanji posli davno niso več posli zadnjega desetletja. Na dlani je njegova tozadevna kratkovidnost, a bi trenutni uspeh bil daleko nadkriljen po sledečih posledicah. Pa komisariju je lahko, ker stoji za njim ves deželni in državni aparat.

Najtežje je danes stališče onih delavcev za ljudsko dobrobit, ki nimajo nobene zaslombe v kakem deželnem ali državnem aparatu. Delavcev, ki se imajo čestokrat boriti z ljudstvom, ki se v svoji kratkovidnosti rajši predaja ev. trenutnim uspehom kot da bi sledilo svojim resničnim voditeljem, katerim je njegova dobrobit in blagostanje najbolj pri srcu. Težko je tem delavcem ker so navezani

In sedaj še polovico **Kalhreiner**-ja. To da potem mehko, fin, voljen okus, ki ga Avstrijci tako ljubijo.

In poleg tega je poceni.

22

zgolj na dobro voljo svojega ljudstva, ki jih kljub njihovem iskrenemu dobrohotenju lahko prezre, zavrne in smeši. Pozno spozna čestokrat ljudstvo dobro voljo svojih najboljših sinov in njihov posel je dostokrat skrajno nehvaležen. Nehvaležen posebno v dnevih, ko nam je treba svarila in opominov, da ne zadramo v kratkovidnost in slepoto.

Prvi sad fašističnih naklepov.

Mala antanta — ena država v zboru narodov! — Jugoslavija, Rumunija in Čehoslovaška proti rušilcem miru.

Z zadnji številki smo poročali na istem mestu o fašističnih naklepih proti evropskemu miru. Proti temnim načrtom evropskega fašizma se je dvignil odpor ostalih držav. Te dni je mednarodno javnost presenetila vest o ustanovitvi obdonavskega bloka, ki predstavlja prvi odgovor fašističnim nameram.

Dne 16. februarja so sklenili zunanji ministri male antante — Jugoslavije, Rumunije in Čehoslovaške — novo meddržavno pogodbo, po kateri se pretvori mala antanta na zunaj v eno samo politično enoto z enotnimi smernicami za nastopanje napram drugim državam. Te države bodo odslej nastopale v zboru narodov kot ena sama velesila. Nova mala antanta ima svoj stalni svet, ki ga sestavljajo zunanji ministri, in svoje stalno tajništvo pri Zvezi narodov. Države so se obvezale, da nastopijo v enotnem zunanjepolitičnem načrtu. Obenem so se položili temelji zblizanju držav na gospodarskem polju. Tako stoji danes mala antanta v svetu ne več kot rahla zveza treh poedinih držav, marveč kot ena sama velesila od Krkonošev do Črnega morja in Adrije, kot velesila s 50 milijoni prebivalcev.

Vest o sklenitvi tega pakta med državami male antante je našla v Evropi veliko odmeva. Države, katerim je ohranitev miru v Evropi potreba in interes, so novo pogodbo prisrčno pozdravile. Francozi jo smatrajo za korak naprej k rešitvi zamotanega srednjeevropskega vprašanja, katerega končno rešitev predstavlja zveza vseh podonavskih držav. Angliži pričakujejo od nove pogodbe utrdi-

tev evropskega mednarodnega položaja. Poljaki so trenutno neodločeni in bodo, čim se pokažejo prvi sadovi nove trozveze, vsakakor stavljani pred vprašanje svojega vstopa v novo Malo antanto. V državah, ki se izjavljajo proti mirovnim pogodbam in proti sedanjemu položaju v Evropi, je nova vest vzbudila veliko vznemirjenje. Italijani in Madžari smatrajo pogodbo kot novo orožje proti sebi in svojim podonavskim načrtom. Nemško stališče je nejasno, čuti je kvečjemu dvome o koristnosti sklenjenega pakta.

Preureditev male antante je postala potrebna, ko je Francija začela prepuščati srednjeevropske države njihovi usodi. To slabost Francije so začele izrabljati države, katerim je bilo mnogo na tem, da izpodrinejo francoski vpliv v podonavskih državah in na njegovo mesto stavijo svojega ter izvedejo svoj podonavski načrt. Zunanji ministri male antante so po sklepu nove pogodbe izjavili, da jih je pri sklenitvi vodil edini namen, da ohranijo v Evropi ljubi mir in da se zoperstavijo vsem njegovim rušilcem.

Izgledi so, da se pridružijo tem trem državam sedaj še druge. Pogodba ustvarja možnost, da se pridružijo vse sosednje države: Avstrija, Madžarska, Poljska, Bolgarija. Vprašanje vstopa Madžarske je rešeno že vnaprej, ker se postavljajo Madžari brezpogojno na italijansko stališče. Tudi v naši državi je čutili močno gibanje v prilog fašistom in podpira ga novi položaj v Nemčiji. Kot že desetletje stoji naša država danes ponovno pred vpra-

raje izročili šoli pri Hoprijanu. Po razgovoru je zbornica sprejela predlog, da se ima s tem vprašanjem baviti prezidij in o tem poročati na drugem rednem zasedanju. Nato je bil poslovni red zbornice, okrajnih in občinskih odborov sprejet.

Volitev v odbore kmetijske zbornice: V glavnem odboru je zastopana Kmečka zveza po zbor. svet. Vošperniku, agrarni in socialno-politični odbor ima kot našega zastopnika svet. Poljanca, v odboru za meliorizacije, rastlinstvo in sadjarstvo je svet. Gril, ki je istotako v odboru za gozdarstvo, v živinorejskem in mlekerskem odboru pa je kot zastopnik Kmečke zveze zbor. svetnik Mayer, v združnem odboru svet. Vošpernik. V socialno-političnem odboru kmetijskih delavcev in v šolskem odseku Kmečka zveza nima svojih zastopnikov.

Kmetijska bolniška blagajna: Prezidij kmetijske zbornice je povabil vlad. komisarja kmetijske bolniške blagajne ravn. Burdo, da referira o položaju blagajne in o svojih sanacijskih načrtih. Iz njegovega poročila posnemamo glavne misli: Kot vlad. komisarja me je poklical dež. glavar, v delu mi bo stal ob strani desetčlanski sosvet. Odpor, ki vlada proti zavarovanju, se je delno porodil iz nepravilnega pojmovanja zavarovalniškega zakona. Zakon o obveznem zavarovanju kmetijskih poslov ne predpisuje nikake višine prispevkov; višina se ima prilagoditi gospodarskemu položaju v deželah. Če bi hoteli izvesti prostovoljno bolniško zavarovanje, bi se prijavljalo samo bolne posle, tako da bi postali prispevki dotičnih gospodarjev, ki bi prostovoljno prijavili svoje posle, naravnost neznosni. Bistvo zavarovanja je v tem, da riziko bolezni nosijo vsi posli. Najnižje prispevke je mogoče določiti edino na podlagi obveznega zavarovanja. Prostovoljno zavarovanje pomeni likvidacijo zavarovanja sploh. V slučaju odprave obveznega soc. zavarovanja pa mora nositi vso težo izdatkov edino dotični delodajalec. Tudi način občinskih bolniških blagajn je izredno drag, kar kažejo prispevki solnograških in zgornjeavstrijskih kmetov, ki morajo v svoje bolniške blagajne plačevati neprimerno višje prispevke kot koroški gospodarji. Nezgodno zavarovanje je neločljivo zvezano s bolniškim, ker mora biti ves aparat bolniškega zavarovanja na razpolago zavarovanju proti nezgodam. Dedščina, ki sem jo prevzel kot vladni komisar bolniške blagajne, je izredno žalostna: Ljudstvo se protivi proti zavarovanju, nepostavno se odjavlja posle, prispevke se neredno plačuje, dolgovi znašajo 630.000 S, vrsta računov je odprta. In ta žalostna dedščina zaraditega, ker se je smatralo bolniško zavarovanje za politično zadevo posameznih strank. Da ljudstvo do danes ne pozna dobrot zavarovalnega zakona kmetijskih poslov, je krivda blagajniških činiteljev, ki so sedeli v pisarni in se niso brigali za mnenje ljudstva. Blagajno se je vsestransko zlorabljalo, aparat je bil predrag, uradnikov preveč, od teh vrsta celo dela nezmožnih, plače pa izredno visoke. V teku dveh tednov sem znižal blagajniške izdatke za četrtino, uprava bo cenejša za 45%, 17 uradnikom je odpovedana služba, plače so jim znižane. Tako upam, da bom mogel gospodariti z dosedanjimi prispevki, ki ostanejo zanaprej neizpremenjeni. Nerazumljivo mi je, zakaj polovice tega prispevka ne plačujejo — kot določuje postava — posli, ki imajo od zavarovanja največ dobrot. Stare zaostanke se bo iztirjalo. Proti onim, ki bi ne hoteli plačati, se pa bo postopalo postavnim potom. Za te svoje načrte želim pristanka zastopnikov kmetijstva. — Po komisarjevem poročilu se je razvil razgovor, nakar je zbornica enoglasno sprejela predlog, da vzame komisarjev načrt z zadovoljstvom na znanje in poziva prezidij, naj izda navodila na okrajne in krajne kmetijske odbore, da podpirajo komisarjev načrt, po katerem bo skušal prilagoditi prispevke v kmetijsko bolniško blagajno donosu kmetijskega gospodarstva.

Po slučajnostih je prezident zaključil zasedanje.

Svoj narod zatajiti je greh!

Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4., 5. in 8. božjo zapoved!

DOMAČE NOVICE

O kmečkem puntu.

V deželi so ljudje, ki ščujejo k vedno večji nezadovoljnosti in k nepostavnim dejanjem. Nemška stranka, ki hoče zagovarjati kmetijske interese, se v svojem demagoškem delu približuje že komunistom. Žalosten, seveda obenem razumljiv pojav je, da velik del kmečkega ljudstva ne sprevidi velikanske nevarnosti, ki mu preti od teh ljudi, ki ščujejo proti postavam in miru v deželi. Pravi kmetje vemo, da so ti ljudje največji sovražniki ljudstva in zato z ogorčenjem zavračamo vsako ščuvanje in rovarjenje. Mi kmetje dobro vemo, da je velik del današnjih državnih in deželnih postav nujno potreben reforme in prilagoditve danemu položaju v deželi. Postave morajo služiti narodu in ne narod postavam! Obenem pa smo si v svesti, da bi vsaka sila od strani državljanov izzvala kvečjemu protisilo od strani države. Uverjen sem, da delijo z menoj vsi naši kmetje in gospodarji mnenje, da nima stranka, ki je postavila dež. glavarja in ki je obenem zastopana v dunajski vladi, niti najmanjše moralne pravice, da širi na deželi nezadovoljstvo in nemir. S takim postopanjem se sodi sama in bodoči razvoj v deželi mora nujno nakazati njen popolni razkroj in razpad v prilog komunistom in hitlerjancem.

Uverjen sem, da je med nami kmeti in gospodarji še dovolj zdrave kmečke miselnosti. Res smo nezadovoljni in mi hočemo izboljšanja svojega neznosnega položaja, mi hočemo pomoč v veliki naši potrebi. Na noben način pa se nočemo pustiti nahujskati od ljudi, ki nam hočejo razpaliti vse naše strasti in ki nas skoroda že ščuvajo, da zgrabimo za silobran. **Mirno krihočemo ohraniti, obenem pa zahtevamo od taistih ljudi, ki netijo med nami nezadovoljnost, da zahtevajo od svojih pristašev v dež. vladi in dunajskem parlamentu potrebno uvidevnost za naše potrebe.** V teh dnevih hočemo ohraniti polno razičnost. Pripoveduje se o kmečkih nemirih in puntih, da so se začeli na prav miren način, da so kmetje nosili v svojih vrstah celo cerkvene zastave in da je ljudstvo molilo in prosilo za odpomoč. Prav kmalu pa so se polastili vodstva nezadovoljne množice zlobne in brezvestne osebe, so začele ščuvati k nesmiselnim dejanjem, k pustošenju i. dr. Tedaj so izgubili razičnost kmetje pri množici svoj vpliv in ta je mahoma slepo zamenjala zastave in molitev z orožjem in grožnjo in drvela v svojo lastno propast. Na ta način si kmetje še nikdar niso priborili kake ugodnosti, vedno je sledila uporom le poostritev dotedanjega položaja.

Zakaj govorim o tem? **Da vstanejo v naših vrstah vsepovsod razičnost in trezni možje, ki naj z odločno besedo in če treba z dejanjem dokažejo pravo kmečko svojo zavest in ki naj svarijo pred vsako nepremišljenostjo in nepreudarnostjo.** Danes že vidimo, kako hvaložno delo ima naša „Kmečka zveza“, ta naša organizacija najboljših gospodarjev in mož na južnem Koroškem. Verujemo, da bo rastlo zaupanje do nje in njenih predstavnikov od dne do dne. Zato pa hočemo tudi vršiti napram

njej vso svojo dolžnost in na tej svoji poti se ne bomo dali preslepiti od nikogar.

Kmet iz Podjune.

Šmihel. (Sv. misijon) smo imeli v naši župniji od 5. do 12. t. m. Dva misijonarja iz družbe sv. Vincencija Pavla sta vodila versko obnovo. Bili so to dnevi razsvetljenja, resnega iskanja, temeljitega čiščenja in svetega združevanja z Bogom. Spoznavali smo ob spretnem vodstvu pridigarjev vse vidne in prikrite rane svojega notranjega življenja. Iskali in posluževali smo se božje medicine, da zaživimo zdravo življenje. Premajhna je bila naša župna cerkev za izredno veliko število vernikov, ki se zavedajo, da pride rešitev vseh naših kriz edino iz večnega, božjega reda. Globoko v srce segajoča je bila naša javna sprava pred Očetom, mogočna manifestacija naše vernosti je bila nedeljska služba božja ter slovesni popoldanski zaključek. Prepričani smo, da je doprinesla verska obnova naše župnije veliko k temeljiti rešitvi vse naše gospodarske, socialne in verske krize. Vrlim misionarjem iskrena hvala!

Škocjan. Po dolgem času vam podajamo nekaj novic iz našega kraja. Ne moremo sicer prorokovati, a vendar letos ni pričakovati toliko krstov kot lani, ko smo položili v zibelke 36 otrok in se je poročilo 12 parov. Ako gre tako naprej, bomo pa kmalu imeli več mrličev. Lani jih je bilo 18, letos pa že 5. Po hudi boleznih je zaspala Malka Sumnič, v Šmarjeti smo pokopali Ručevega Florijana Eržen, pridnega mizarja, muteca. V Goreči vasi so zažgali cekar, ki ga je nosil zmiraj Matajdlnov Foltej, ki se je tudi preselil v večnost. Čičkovo hišo v Straži vasi sta zadeli dve hudi nesreči: 8 let stari nedolžni Rudej se je zapeljal s sankami ravno pred rampe, ko je pridrvel celovski vlak, ki je fantka vrgel tako nesrečno in grozno, da so se mu polomile kosti in je takoj izdihnil. 10 dni navrh pa je umrla stara Čičkova mati. Gotovo se je težko poslovila od domačih, ki so za njo tako lepo in krščansko skrbeli. Z Dunaja je prišel pred par leti v naše kraje Karl Burda, udomačil se je in našel sreče pri Lizki Kozel v kamenjskem farovžu. Potem ko je protestant dal vse garancije za katoliški zakon, je bil poročen 13. februarja. Jugova Hilda, šivilja tudi noče več sama goniti mašine, zato je prikimala, ko jo je snubil Merkalov Binej v Peračiji. Imamo še več ženinov in nevest, ki pa zdaj nočejo v zakonski jarem in rajši čakajo boljših časov. Upamo, da ne bodo goljufani in da dočakajo srečo.

Glinje. Redkokdaj se oglasimo, da, skoraj bi rekel, nič se ne oglasimo; tako da bi marsikdo mislil, da Glinjčani spimo. A temu ni tako. Na pustno nedeljo napravimo pustno prireditve in sicer „Zdravnikovega strežnika“ in „Pri gospodi“. Prav gotovo nastopijo tudi mladi pevci, naša mlada „Drava“, ki se pod vodstvom č. župnika prav dobro razvija. Želeli bi le, da bi se za naše prireditve stare naše korenine nekoliko bolj zanimale. Čim odložijo naše stare skale svojo mlačnost in brezbržnost, bo imela naša mladina pristno veselje s svojim delom. Glinjčani! Že od nekdanj slovimo kot prave grče slovenskega rodu, zakaj bi se

